

Schválit koncepci je snadné, ale ukažte mi odhodlání

„Česká republika by potřebovala malý blackout, aby si lidé uvědomili, že nic není zadarmo a nic není samozřejmé,“ říká v rozhovoru pro All For Power Václav Bartuška. Se zvláštním velvyslancem ČR pro energetiku jsme hovořili především o smyslu dostavby jaderné elektrárny Temelín.

Václav Bartuška

Od roku 2006 je zvláštním zmocněncem Ministerstva zahraničních věcí ČR pro energetickou bezpečnost. Jeho portfolio zahrnuje spektrum témat od dodávek ropy a plynu po energetickou strategii. Během plynové krize mezi Ruskem a Ukrajinou v lednu 2009, během českého předsednictví v Radě EU, se účastnil trilaterálních vyjednávání mezi Ukrajinou, Ruskem a Evropskou unií. V roce 2010 byl vládou České republiky jmenován vládním zmocněncem pro rozšíření jaderné elektrárny Temelín (do roku 2014). Vyučuje na New York University of Prague energetickou bezpečnost od druhé světové války (od roku 2003).

Znamenal konec temelínské tendru zásadní změnu ve vašem profesním životě?

Od roku 2006 mám na ministerstvu zahraničních věcí stále stejnou pozici, a to velvyslance pro energetickou bezpečnost. Díky Vladimíru Putinovi mám stále co dělat, koneckonců celá Česká republika má co dělat, aby se s Ruskem popasovala. Práce kolem Temelína byla další činností, která mě velmi bavila. Jsem přesvědčený, že naše země potřebuje další jaderné elektrárny, ale nevím, zda je schopná je v téhle chvíli postavit.

Jaká je vaše aktuální agenda?

Je stejná jako po celých těch osm let. Snažím se, abychom byli schopni zvládnout každou situaci co nejlépe. Od okupace Krymu tvrdím, že tranzit ropy a zemního plynu přes Ukrajinu buď nebude vůbec fungovat, nebo bude velmi nepravidelný a nepředvídatelný. Náš základní scénář tedy počítá s tím, že budeme schopni zvládnout dodávky

plynu i ropy bez Ukrajiny. Krizový scénář by byl, kdyby Rusko přestalo kompletně vyvážet zemní plyn do Evropy, což by pro Evropu znamenalo dvě komplikované zimy. Pro Rusko by to ovšem znamenalo mnohem větší ztráty, protože by kompletně ztratilo evropský trh. V oblasti zemního plynu pak pracuji na větším propojování trhu s Německem. Trh v severozápadní Evropě je pro nás větší jistotou.

Dalo by se tedy říci, že hlavní hrozba, kterou teď velvyslanec pro energetickou bezpečnost vnímá, je nedostatek zemního plynu?

V této chvíli nevidím žádnou hrozbu. Vidím spoustu problémů, které v energetice můžeme mít, ale reálný problém pro tuhle zemi je úplně jiného charakteru: v Evropě přestaly platit hranice. Přestaly platit jakékoliv mezinárodní smlouvy. Jediný kus papíru, který má nějakou cenu, je Washingtonská smlouva. Členství v NATO. To je podle mě základní problém, ne ropa nebo zemní plyn. Krize, kterou teď zažíváme, je krizí vojenskou a bezpečnostní, nikoliv energetickou.

Je možné vás nazvat protiblackoutovým velvyslancem?

Naopak, já říkám, že blackout je potřeba. Takový ten třídní - výchovný. Ne desetidenní, to by nás zničilo. Třídní blackout, aby maso vypochovalo z mrazáku. Myslím, že obecně - a platí to i ohledně ropy a zemního plynu - jsme velmi bohatá civilizace, velmi rozmazlená, která už ztratila povědomí, jak komplikované je soustrojí, které nás udržuje v chodu. Od vodáren, přes energetiku až po kanalizace a odpady. Snažím se lidi neustále provokovat, aby si uvědomovali, že nic není zadarmo a nic není samozřejmé. Když zničíte kanalizační systém nebo pokud nefunguje odvoz odpadků, tak během měsíce je velké město jako Praha neobyvatelné. Budou mu vládnout nemoci a krysy.

Slyšel jsem, že se v Praze uvažuje o výstavbě protiblackoutových zdrojů (3 × 100 MW). Co si o tom myslíte?

To je přesně ten druh investice, který budou všichni nenávidět a vysmívat se mu až do chvíle, kdy bude potřebný.

Vraťte se zpět k Temelínu. Temelínský tender skončil, ale projekt běží dál. Aktuálně je vidět zájem Korejců a Číňanů. Jak je pro vás přijatelné, že by se Čína nebo Korea objevily v roli investorů?

Žádný investor nebude. Začneme tímhle, protože to vím bezpečně. Nikdo vám tu nezainvestuje 10 miliard euro s tím, že pak by se mu z výnosů vrátila investice. Nikdo. I Korejci i Číňani, všichni budou chtít garantované výnosy. Všichni budou chtít

garantovanou výkupní cenu. Bavíme se tedy o dodavatelích technologie, kterým stát nějakým způsobem garantuje zisk. A pak je logická otázka, jestli by nebylo lepší garantovat tento výnos entitě, která zde sídlí a tou je ČEZ, případně nějakému státnímu podniku. Pokud bude ČEZ chtít stavět Temelín nebo Dukovany, tak bude chtít garanci zhruba kolem 80 eur/MWh. Jákýkoliv zahraniční dodavatel, nebo spíše věřitel, bude chtít garantovanou cenou kolem 115 eur/MWh, protože taková prošla v Británii pro Hinkley Point C. Všichni berou britskou cenu jako evropský benchmark.

Do toho si rovněž započítáte proměnlivost české vlády. Za posledních 12 let zde bylo 8 premiérů. Čili v českou stabilitu nikdo nevěří a každý si tuto nestabilitu započítá do cen. Takže máte dvě možnosti: buď dáte garanci nějakému českému subjektu a primárně zůstanou peníze v této zemi, nebo dáte podstatně větší garanci zahraničnímu subjektu a ty prachy utečou ze země. Zapomeňte na slovo investor, žádný princ na bílém koni neexistuje.

V okamžiku, kdy cena silové elektřiny činí 35 eur/MWh, nebude nikdo stavět na své náklady, na své riziko žádný nový zdroj, ani plynový, ani uhelný, ani jaderný.

Variantu, kdy byl vypisovatelem tendru ČEZ, jsme si zkusili a ukázalo se, že nefunguje.

To bych neřekl. To bych vůbec neřekl.

Tendr krachl pouze proto, že nebyly státní garance?

Samozřejmě.

Je vůbec možné, aby se poskytly garance subjektu, který je sice ze 70 % vlastněn státem, ale stále má 30 % minoritních akcionářů (převážně finančních subjektů)?

Možné je všechno. V Británii dávají státní garanci zahraniční společnosti, EDF. Vůbec bych se neptal, co je možné, ptal bych se, co je potřebné pro tuto zemi a jestli máme vládu ochotnou to prosadit.

Myslíte, že do konce roku bude hotov Komplexní plán rozvoje jaderné energetiky?

To je otázka na ministerstva financí a průmyslu a obchodu.

Bude to součástí ASEK?

Nemůže to být součástí ASEK, je to něco navíc, něco co jde nad rámec ASEK.

Proč by to mělo být něco navíc?

Pokud projde státní energetická koncepce v současné podobě, máme mít do roku 2040 tři nové reaktory. My jsme mistři ve schvalování

konceptů, které se potom nerealizují. Bude-li schválen ASEK, obsahuje několik bodů, nejen jádro, ale i několik dalších zásadních kroků pro českou energetiku, které musí být následně realizovány. Jinak půjde o mrtvý dokument. To je celé. Tak jako všude jinde, můžete schválit základní koncepci na desetiletí dopředu, ale pak musíte říct, jak to provedete. Ve finále se ukáže, zda budete mít ochotu jako stát jasně garantovat a jasně podpořit jádro, anebo se tady nic stavět nebude. A jste zpátky u vlády ochotné říci si jasně "ano, chceme atom" a stát si za tím.

Myslíte si osobně, že Česká republika potřebuje Temelín?

Budeme muset odstavit velkou část uhelných kapacit. V tom okamžiku jsme na rozcestí, pokud chceme dál zůstat průmyslovou zemí. Myslím, že pokud si chceme udržet svůj životní standard, tak bychom měli průmyslovou zemí zůstat. Kde tedy budeme vyrábět elektřinu? Obnovitelné zdroje zatím neukazují, že by ji uměly vyrábět ekonomicky. Možná bude za 30 až 50 let jiná situace. Bavíme se tedy o zemním plynu, který je nutné odněkud přivést, nebo o jádru. Myslím si, že jaderná energetika smysl má. Pro zemi, jako jsme my, zcela určitě. Máme jaderné know-how. Máme v tomto oboru historii. Máme populaci, která je ochotná jádru věřit a která o něm něco ví. To je unikum. Samozřejmě to znamená, že řeknete nahlas, co

potřebujete, a že jste ochotni za tím stát. Schválit koncepci je snadné, ale ukažte mi odhodlání. A odhodlání se prokazuje penězi a prací, slova mě nezajímají. Koncepce jsou fajn, je hezké je mít, ale pokud nemáte představu, jak ji budete realizovat, jsou to jenom kusy papíru.

Podle mě je důležité, aby se koncepce následně promítla do legislativy.

Ani legislativa mě moc nezajímá. Mě zajímá reálná práce. Máme spoustu schválených koncepcí a zákonů, které jsou jen kusem papíru.

**Petr Svoboda, Norbert Tuša,
AF POWER agency a.s.**

mezinárodní odborná konference

all·for **power**2014 conference

energetické investiční celky:
klasické elektrárny, jaderné elektrárny, teplárny, průmyslová energetika
vývoj česko-slovenské energetiky v celosvětovém kontextu

27. - 28. 11. 2014

Clarion Congress Hotel Prague, Freyova 33, Praha 9

www.afpc2014.com

Organizátor:

AFPoweragency